

Quant a la § 3 'capcixó de la figa que la unia a la branca' (en el *Terç* d'Eiximenis i la *Menesc.* de Díex) pot ser derivat resultant de *cóp* B i *cóp* A (a base de 'didal d'aglà', etc.) alhora, amb influència de *capoll*.

Difícil i obscur és el problema que presenta el mall.⁵ i men. *copinya* 'conquilla', 'almeja' (alterat com *askupinya* a Maó) [1406, només una vegada, com a marca impresa en un pesal; després princ. S. XIX, Febrer Cardona: «*copiña*: pechina, coquille; *copiña de peregrí*: venera, coquille de pèlerin»; *escopiña* remet a *copiña*; *DFgra.* 1840 «sa closca de pegellida, etc., *concha*; ab siquietas, *venera*»; i molts detalls en els *Damen.* i *AlcM*].⁸ El que diu Moll de l'etim. en *AlcM* i en *RFE* xxv, 419, no es desvia gaire del que apareix versemblant.⁹ Provisionalment, però, em decanto a admetre que si el mossarabisme continental *petxina* ve d'un pre-romà *PEKINA o cosa semblant (veg. el nostre article *PETXINA* i mentrestant *DECH*, *PECHINA*), *copinya* resulti d'una variant d'aquest, potser d'explicació merament pre-romana; o potser fruit d'una metàtesi més tardana, *KOPINA, provocada per la influència d'un afí derivat de *cóp* 'cúpula de l'aglà', 'conqueta del puny', 'saquet o cul de sac' i els altres parents estudiats supra (el pas de E' a o' es pot judicar de diverses maneres, sense excloure'n l'acció²³ de la labial p, però és el detall que més s'imposa d'ajornar fins que es trobin més indicis reveladors).

Tenim una important variant *copina*, que resta a València i Eivissa en el sentit de 'cassoleta del genoll' (cf. el val. *clòtxina*, també amb aquest doble sentit);³⁰ avui és més divulgada a Eivissa la forma *escopina* («pechina», PzCabrero; *AlcM*), però també allí sempre *copina*, que es deu conservar a Formentera, judicant pel col·lectiu *Es Copinar* (*kupiná*), que vaig recollir en aquesta illa (1963); del canvi de *copina* en *copinya* pot ser responsable en part la influència de *pinya* per la semblança que hi tenen de forma certes variants de conquilla:¹⁰ de fet *copinya* és el nom de la pinya de pi en «certs llocs» de Mallorca (*DFgra.*; *AlcM*, § 8 i 8a), terme manacorí, ens diu Moll, en recollir la cobla «fort estic a no mudar, / com ses *copinyes* d'un pi; / consenten a podrir-s'hí / primer que no davallar» (*Amoroses*, p. 58).¹¹ Però en part, o alhora, es pot tractar d'algun fet de dialectologia mossàrab; o influència indirecta d'un intermediari aràbitzat, potser ultracorrecció del fet que -ĠNEM donava en part -*yn(a)* en part -*in(a)*¹² en mossàrab.

DERIV.: *Copinyada. Copinyam. Copinyar* (*Damen.*). *Copinyat. Copinyó. Marés* **copinyós* 'espècie de pinjolenc, que té o sembla tenir *copinyes* incrustades',³⁰ Lluçmajor, 1964.

¹ Pel que fa al mot provençal crida l'atenció un detall de forma: *corpo* té terminació -o però és masculí i no pas femení, tot i que -o és la terminació típica dels femenins (però cf. *lou corpo, dóu corpo*).³⁵ Això podria ser com a representació de oc. ant. *zol: Antibo* < *Antibol* ANTIPŪLIS, *li nivo* < *núvols*, *lou pibo* PŪPULUS/POPULUS; llavors *corpo* representaria un primitiu **cōrpol*, potser un diminutiu **COLPŪLUS* (cf. *gouffre*), format pel llatí (això alhora po-

dria explicar la -r- per dissimilació). O bé potser es tracta d'un préstec genovès al provençal (ço que potser explicaria la o oberta i la -r-). —² Casacuberta registrava *escupulón* a Plan i Gistain (*BDC* xxiv, 571) *kópe* a Fiscal, *eskolopón* a Aineto de Guara, *kopolón* allí mateix i a Fiscal i Panticosa, *kopelón* a Sallent, bearn. *coup, coupe*. —³ Quasi no hem de fer cas que es digui *kom un kob de púy*, amb o més aviat oberta. La identificació amb *cop de puny* 'punyada' hi portava. —⁴ Cap allà si ho recordo bé s'encamina el *Carrer del Cop* que hi ha a Dénia. —⁵ No sabem de què es tracta en *El Cóp*, malnom d'un pagès a Campmany d'Empordà (1958). Ni en el mot *cóp*, i plural *cóps*, que recull, amb ó tancada, però sense definició, el *Torcimany*, §§ 1468.2, 1346.1. —⁶ Ed. Par-Miquel P., lín. 6816. El publicador de l'ed. *NCL* (II, 149) rebutja amb raó l'esmena conjectural *tap*, que s'havia proposat (Aramon, *RFE* xxi, 411). —⁷ En la Manescalía de Batllori (Ss. XIV-XV): «altre conjur: pren hom un dr. de plom e fa-hi hom lo senyal de St. Elm --- e escriu-lo-y ab una agu(i)lla --- E puis açò: '*fiat, fiat, fiat*'; e mit-lo-hi sots lo *copet* al front entre carn e cuyr» (*AORBB* v, 222): sembla que es tracti d'una part del front de l'animal, no sense relació amb el cast. *copete*. —⁸ Especialment l'ostra de perles: «Bé podeu provar *copinyes*: / una amb altra mai s'avé; / sols n'hi ha dues que s'avenguen / i són les que aplega Déu / --- les seves canals fines / --- de nacre l'engalanen / --- les *copinyes* / s'abracen amb força, mes / la maror les arrabassa / i destrueix son palau bell / --- / els amants són les *copinyes*, / les perles els fillets seus», PdAPenya, *Museo Balear* iv, 1887, 212. —⁹ Cal rectificar-hi: la identificació etimològica del fr. *coquille*, l'it. *conchiglia* i el gr.-ll. *conchylium* (els fets són en part molt diferents, en part això però més complicats, veg. ací *CONCA* i *CARAGOL*); l'evolució fonètica no seria «anòmala» sinó impossible; el cat. *petxina* no ve de PECTEN (veg. *DCEC* *PECHINA*) i PECTEN difícilment podria intervenir en l'origen de *copinya*. —¹⁰ En particular potser l'«*escupiña gravada*», espècie d'ostra, *Venus verrucosa*, Arxiduc Salvador II, 356, de closca estriada. —¹¹ En suport de la idea que *copinya* sigui un **CUPPINA* derivat de *CUPPA*, Moll potser invocaria una forma *copino* cast. ant. que va usar Berceo, assegurada per la rima: «mandó el santo padre que trasquiesen del vino, / mandó que calentassen dello en un catino, / bendíxolo él mismo, puesto en un *copino*, / dió-gelo a beber en el nombre divino» (*SDom.*, 307c); és un «copón» com els que usa el clero castellà per dir missa, i potser no fou gaire més que un recurs de rimador ingenu, però en tot cas reconeguem que l'analogia de forma a penes hi seria. Però restem amb la sospita que aqueix *copino* no sigui més que una falta de lectura per *topino* = cat. *topí, tupí*, comesa per filòlegs castellans ignorants del català. ¹² Veg. *lahtiyn* en *RMA.*, potser mera grafia per *lahtiyn/lahtiñ*.